

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Provinciale afdeling Brussels hoofdstedelijk gewest vzw

Daniel Bex, voorzitter VVF-Brussel vzw

Toelichting bij de werking van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde en de activiteiten van VVF-Brussel vzw naar aanleiding van de voorstelling van ARCH-e-VERE, de gedigitaliseerde bevolkingsregisters van de gemeente Evere in de openbare bibliotheek van Evere, vrijdag 10 maart 2006.

Beste mensen

VVF-Brussel, Vlaamse Vereniging voor Familiekunde! Bij veel mensen gaat er niet direct een lichtje branden maar als we “stamboomonderzoek” zeggen dan wordt het al wel duidelijker. Met een moeilijk woord zeggen we ook soms “genealogie”. Het is zoals bij elke hobby, een microbe die bij je binnen sluipt en voor je het weet ben je in de ban van het zoeken naar familieleden uit een ver verleden.

Als men mij vraagt hoe er best kan begonnen worden dan is mijn eerste antwoord: bezoek de nog levende mensen. Vraag hen veel te vertellen over vroeger en als ze doodsbriefjes of andere oude documenten hebben tracht deze te kopiëren want dit zal je helpen om de familiegeschiedenis samen te brengen.

Als je geluk hebt en de familie wat bij elkaar bleef dan vind je in de geboorteplaats van je overgrootvader wel veel andere familieleden. Ikzelf ben langs moeders kant gedurende 3 jaar gaan kamperen in het stadsarchief van Brugge. Ik heb daar ook veel geleerd en nu kom ik tot de vaststelling dat ik wel wat bevoorrecht was want in andere steden en gemeenten geraak je niet zo gemakkelijk aan de juiste gegevens.

Boeiend is het natuurlijk wel en een aantal geschiedkundige feiten uit je schooltijd komen af en toe terug in je herinnering. Zo merkte ik bij mijn voorouders, eind 1800, dat sommige families minder kinderen hadden dan anderen. Ik merkte dat deze vooral in de textielsector werkten en toen moest ik aan de film “Daens” denken, de kinderarbeid die er in die film te zien is geeft aan dat er wel veel kinderen waren, maar een lang en gelukkig leven hadden ze niet.

Een veel gestelde vraag is ook: “En, tot waar ben je al gekomen?” Hier is het antwoord voor ons stamboomonderzoekers nogal evident, namelijk: “zover als het maar kan” en dat is dan 1500-1600 want daar voor kon bijna niemand lezen of schrijven. Dus als iemand je vertelt dat zijn voorvader Karel de Grote was dan mag je dat rustig met een korreltje zout nemen. Want – en nu duiken we even in de geschiedenisles van de lagere school – Karel De Grote leefde van 742 tot 814. Dus daar zitten nog meer dan 10 generaties tussen en dat zonder geschreven documenten.

Ik wil hier al even stilstaan bij een activiteit van VVF-Brussel die op dit ogenblik loopt, namelijk met betrekking tot de Jeugdboekenweek die dit jaar als thema “Mijn familie” heeft. Voor ons een uitgelezen kans om onze vereniging te promoten. In samenwerking met het Steunpunt Brusselse Bibliotheken en natuurlijk de 16 openbare bibliotheken van het Brusselse gewest, hebben we een wedstrijd uitgewerkt voor de kinderen van de lagere scholen. We proberen hiermee enerzijds de kinderen naar de bibliotheek te loodsen en anderzijds hen te laten zoeken naar hun

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Provinciale afdeling Brussels hoofdstedelijk gewest vzw

voorvaderen. En we hopen stiekem ook dat hun ouders of grootouders die microbe te pakken krijgen om samen met ons aan stamboomonderzoek te gaan doen. We zijn zeer benieuwd wat de kinderen er van zullen maken en vooral hoe dit zal gebeuren in Sint-Jans-Molenbeek en Schaarbeek waar het merendeel van de kinderen van allochtone afkomst is.

Sommige kinderen zullen het waarschijnlijk al wat moeilijker hebben want als je hen op school bezig hoort over hun twee papa's of twee mama's. Stamboomonderzoek zal dus in de toekomst voor sommigen moeilijker worden, ook omdat veel koppels niet meer huwen maar samenwonen en... zoals ik al zei, waar moeten onze allochtone medeburgers gaan zoeken als ze met hun grootouders al in Marokko of Turkije zitten waar weinig of niets opgeschreven werd. Om de kinderen wat aan te moedigen beslisten we om per bibliotheek 10 kinderen een prijs te geven. Dat zijn 160 boeken en gelukkig krijgen we hiervoor extra steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de KBC Bank.

Terug naar het stamboomonderzoek. In België geraak je zonder veel problemen door de jaren 1900 en 1800. De aktes van de burgerlijke stand werden door Napoleon ingevoerd. Eind 1700 verplichtte hij de gemeenten om alle geboorten, huwelijken en overlijdens te registreren in twee exemplaren, want hij wou ook zelf een boekje bijhouden. Hij is ook verantwoordelijk voor onze achternaam want dat verplichtte hij op hetzelfde moment om de registratie te vergemakkelijken. Hij heeft ook even een slag van de molen gehad want hij heeft ook de jaartelling veranderd, terug starten met jaar één. Gelukkig duurde dat maar 13-14 jaar (van september 1792 tot januari 1806), een iets moeilijkere periode voor het onderzoekwerk.

In principe bestaan die 2 boeken per gemeente nu nog, enkele zijn wel verloren gegaan door brand of oorlog. Er is één exemplaar in de gemeente en één in het Rijksarchief. Hier in Evere is men voor dit project vertrokken van deze boeken.

Voor Napoleon vallen we terug op de parochieregisters van de katholieke Kerk. Huwelijksakten en doopakten werden vrij nauwkeurig bijgehouden (nieuwe zieltjes voor de Kerk) hoewel het schrift van de pastoors soms voor nieuwe moeilijkheden zorgde. De begrafenissen werden iets minder secuur genoteerd en zeker als er niemand was om de kerkdienst te betalen. Wanneer we nu naar het Rijksarchief gaan, dan kunnen we al deze akten consulteren op microfilm. En dit hebben we dan weer te danken aan de Mormoonse Kerk. Haar aanhangers gingen overal ter wereld alle akten in alle steden en gemeenten fotograferen en hebben die op microfilm gezet. Ze deden dit voor zichzelf want om lid te worden van de Mormoonse Kerk moest je de stamboom opmaken tot aan je overgrootvader. En omdat bijvoorbeeld de uitgeweken Amerikaanse leden niet terug naar Europa zouden moeten keren, werden de akten voor hen gefotografeerd. In ruil voor het ter beschikking stellen van de boeken kreeg het Rijksarchief een exemplaar van al die microfilms.

Naast het Rijksarchief en de gemeentelijke archieven zijn er ook de parochiearchieven en de private, al dan niet individuele documentatiecentra. Binnen de VVF hebben verschillende afdelingen zo een miniarchief. De belangrijkste zijn in onze hoofdzetel Merksem-Antwerpen en Oostende gevestigd. In de loop der jaren

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Provinciale afdeling Brussels hoofdstedelijk gewest vzw

hebben zij ook een verzameling doodsbrieven aangelegd die al aan menig stamboommaker goede diensten bewezen heeft.

Wij hier in Brussel hadden een kleine documentatiekast en omdat we niet de mogelijkheid hadden om deze ter beschikking te stellen van onze leden, hebben we ze geschonken aan de openbare bibliotheek van de stad Brussel en via de andere openbare bibliotheken kunnen deze werken zo toch meer mensen bereiken.

Sinds vorig jaar heeft VVF-Brussel een nieuw bestuur en werden de doelstellingen wat opgefrist. We organiseren activiteiten in verband met genealogie en willen het familieonderzoek bevorderen. Vorig jaar hadden we op 19 november een themanamiddag rond de oorlog en vorige maand kregen we een rondleiding in het Stadsarchief van Brussel. We stellen vast dat er telkens veel niet-leden op onze activiteiten aanwezig zijn, dat wil zeggen dat er nog Brusselaars met hun stamboom bezig zijn en we hopen dat ze dan ook onze vereniging zullen komen vervoegen. En wie al naar onze activiteiten kwam weet ondertussen dat we regelmatig een verrassing in petto hebben. Alle aanwezigen kregen al eens de heraldische kaart van Brussel; in het Stadsarchief konden we een boekje kopen met een korting van bijna 40% en nu bij de Jeugdboekenweek 160 prijzen, onze leden worden dus wel wat verwend.

Nog even reclame maken voor onze komende activiteiten:

Op 20 april gaan we een bezoek brengen aan het Nationaal Museum van de Weerstand in Anderlecht, op 13 mei plannen we een bezoek aan het documentatiecentrum te Merksem-Antwerpen en op 17 juni een studienamiddag rond het kadaster. Na de vakantie plannen we een themanamiddag rond emigratie en een cursus oud schrift.

We zijn altijd bereid om nieuwe en andere genealogen te helpen bij hun opzoekingen. Het is niet de bedoeling dat we zelf die opzoekingen doen maar we kunnen je wel helpen door te zeggen hoe het verder kan. We wensen dit te doen door veel samen te werken met anderen en in de eerste plaats met de heemkundige kringen en de openbare bibliotheken.

We gebruiken ook het internet als communicatiemiddel. Onze website vind je op www.vvf-brussel.be. We kregen al veel lof omdat onze website veel informatie geeft voor een beginnende stamboonderzoeker. Het is onze secretaris-webmaster Patrick Vanhoucke die hier veel tijd en energie insteekt, waarvoor dank.

Het is dus bijna evident dat we ook een grote voorstander zijn van de digitalisering want de microfilms beginnen stilaan ouderwets te worden. Daarom zijn we blij met dit initiatief in Evere en we hopen dat de andere Brusselse gemeenten dit voorbeeld zullen volgen. Wij zullen als VVF-Brussel zeker meewerken. Ik dank u.

Daniel Bex
Evere, 10 maart 2006